

POSTANOWIENIE

Dnia 1 czerwca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Kwaśniewski

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania J. R. i Międzynarodowej Korporacji Gwarancyjnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

od orzeczenia Krajowego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Biegłych Rewidentów z dnia 17 grudnia 2009 r.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 czerwca 2010 r.,

wniosku o oznaczenie sądu właściwego do rozpoznania sprawy

oznacza jako właściwy Sąd Okręgowy w K. - Sąd Pracy.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. – Sąd Pracy zwrócił się do Sądu Najwyższego na podstawie art. 45 k.p.c. o oznaczenie sądu właściwego do rozpoznania odwołań złożonych przez obwinionego J. R. i pokrzywdzoną Międzynarodową Korporację Gwarancyjną Sp. z o.o. w W. od orzeczenia Krajowego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Biegłych Rewidentów z dnia 17 grudnia 2009 r.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. Nr 77, poz. 649) odwołanie przysługuje do właściwego, ze względu na miejsce

zamieszkania obwinionego, sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, jako sądu pierwszej instancji. W rozpoznawanej sprawie sądem właściwym miejscowo – ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego – jest Sąd Okręgowy w K. Jednakże w tym Sądzie nie został utworzony sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, są natomiast dwa odrębne sądy: sąd pracy i sąd ubezpieczeń społecznych. Taka struktura sądownictwa wynika z art. 16 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), według którego sąd okręgowy dzieli się na wydziały: pracy (sąd pracy) – do spraw z zakresu prawa pracy oraz wydział ubezpieczeń społecznych (sąd ubezpieczeń społecznych) – do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych. Natomiast sąd pracy i ubezpieczeń społecznych zamiast odrębnych sądów pracy i sądów ubezpieczeń społecznych tworzy się w sądzie okręgowym tylko wtedy, gdy wpływ spraw z tego zakresu jest niewielki (art. 16 § 2 tej ustawy). Z przypisu art. 41 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach wynika wprost, że sądem właściwym do rozpoznania omawianych odwołań jest wyłącznie sąd w nim wskazany, to jest sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, a nie jakakolwiek inna jednostka organizacyjna sądu okręgowego.

Sąd Okręgowy zwrócił także uwagę na lukę w regulacji odwołania od orzeczeń Krajowego Sądu Dyscyplinarnego. Luka ta polega na niewskazaniu procedury, według której powinno toczyć się postępowanie sądowe. Przepisy art. 41 ustawy o biegłych rewidentach określają tylko sąd właściwy do rozpoznania odwołania, podmioty uprawnione do złożenia odwołania oraz termin do jego złożenia (ust. 1), a także stanowią, że od orzeczeń sądu apelacyjnego skarga kasacyjna nie przysługuje (ust. 2). Luki tej nie wypełnia art. 46 tej ustawy, według którego w sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale, dotyczących postępowania dyscyplinarnego, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Nie dotyczy on bowiem postępowania sądowego, jako że odnosi się on jedynie do postępowania dyscyplinarnego, którego definicję zawiera art. 36 ustawy o biegłych rewidentach. Stanowi on, że postępowanie dyscyplinarne obejmuje dochodzenie dyscyplinarne, postępowanie przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym i postępowanie wykonawcze.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pierwszym zagadnieniem, które wymaga rozważenia, jest kwestia określenia przepisów procesowych mających zastosowanie przez sąd rozpoznający odwołanie od orzeczenia Krajowego Sądu Dyscyplinarnego. Ustalenie właściwej procedury jest wstępnym warunkiem rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy w przedmiocie oznaczenia sądu właściwego do rozpoznania sprawy, albowiem możliwość wystąpienia o wyznaczenie tego sądu przewidują tylko przepisy postępowania cywilnego. W procedurze karnej sprawa ta jest bowiem poddana innej metodzie regulacji. Przepis art. 32 § 3 k.p.k. stanowi, że jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej sądu, sprawę rozpoznaje sąd właściwy dla dzielnicy Śródmieście miasta stołecznego Warszawy.

Mimo podniesienia przez Sąd Okręgowy kwestii niewskazania w ustawie o biegłych rewidentach rodzaju przepisów regulujących postępowanie sądowe, sąd ten w praktyce przyjął stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jako że podstawą jego wystąpienia do Sądu Najwyższego był art. 45 tego Kodeksu. Był to wybór słuszny, a także należy podzielić krytyczne uwagi Sądu Okręgowego odnośnie do niewskazania przez ustawodawcę wprost, że w postępowaniu sądowym z omawianego odwołania stosuje się odpowiednio przepisy procedury cywilnej. Wniosek o jej stosowaniu wynika jednakże z kilku argumentów.

Pierwsze dwa oparte są na ustawie o biegłych rewidentach. W tym zakresie można zauważyć, że Sąd Okręgowy nie zwrócił należytej uwagi na art. 41 ust. 2 tej ustawy, który wyłącza możliwość złożenia skargi kasacyjnej. Posłużenie się pojęciem „skarga kasacyjna” jednoznacznie wskazuje na procedurę cywilną. Tylko w niej występuje bowiem „skarga kasacyjna” (art. 398¹ i nast. k.p.c.), natomiast w postępowaniu karnym używane jest określenie „kasacja” (art. 518 i nast. k.p.k.). Po drugie za stosowaniem Kodeksu postępowania cywilnego pośrednio przemawia także wskazanie w art. 41 ust. 1 tej ustawy okręgowego sądu pracy i ubezpieczeń społecznych jako sądu rzeczowo właściwego do rozpoznania omawianego odwołania. Zasadą jest bowiem stosowanie przez ten sąd procedury cywilnej, a więc stosowanie procedury karnej wymagałoby wyraźnej regulacji ustawowej.

Należy także odwołać się do wykładni systemowej poddając analizie inne regulacje dotyczące postępowań sądowych kontrolujących orzeczenia komisji dyscyplinarnych różnych samorządów zawodowych. Występuje tu cała paleta rozwiązań ustawowych, zróżnicowanych według niejasnych kryteriów. Mamy do czynienia z postępowaniami sądowymi jedno lub dwuinstancyjnymi (co jest poza rozważaniami w niniejszej sprawie), ale także w odniesieniu do niektórych samorządów zawodowych stosuje się procedurę cywilną, a do innych – karną. Mimo to można na podstawie tych uregulowań stwierdzić, że w odniesieniu do zaskarżenia do sądu orzeczeń komisji dyscyplinarnych zawodów prawniczych stosuje się Kodeks postępowania karnego, a w odniesieniu do pozostałych samorządów zawodowych – Kodeks postępowania cywilnego. Przemawia to za stosowaniem tego Kodeksu do samorządu biegłych rewidentów. Trzeba wskazać, w odniesieniu do zawodów prawniczych, na art. 91a w związku z art. 91n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.), art. 62² ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65) oraz na art. 63a w związku z art. 69 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 z zm.). W tych trzech przypadkach od orzeczenia komisji dyscyplinarnej przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego, czyli środek zaskarżenia przewidziany w Kodeksie postępowania karnego.

Natomiast w odniesieniu do zaskarżenia orzeczeń Komisji dyscyplinarnych innych samorządów zawodowych standardem ustawodawczym jest odwołanie do sądów powszechnych – z reguły sądów apelacyjnych, a sporadycznie sądów okręgowych – ze wskazaniem, że chodzi tu o sądy pracy i ubezpieczeń społecznych oraz że stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. W tym zakresie można wskazać na art. 75 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 73, poz. 443 ze zm.), art. 75 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.), art. 54 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa i urbanistów (Dz.U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42 ze zm.), art. 65 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz.U. Nr 49, poz. 509 ze zm.) oraz art. 65 ust.

2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz.U. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Funkcję „sądu pracy i ubezpieczeń społecznych” pełnią w sądzie okręgowym dwa odrębne sądy: „sąd pracy” i „sąd ubezpieczeń społecznych”. Wybór sądu właściwego w rozpoznawanej sprawie należy zatem ograniczyć do jednego z tych sądów. Za sąd właściwy do rozpoznania odwołania od orzeczenia Krajowego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Biegłych Rewidentów (gdy nie ma okręgowego sądu pracy i ubezpieczeń społecznych) należy uznać sąd okręgowy – sąd pracy. Odpowiedzialność dyscyplinarna nie wiąże się w żadnym zakresie ze sprawami z ubezpieczeń społecznych. Można natomiast dostrzec pewne związki z pracą, co może zachodzić zwłaszcza wtedy, gdy członek samorządu zawodowego wykonuje swój zawód w ramach stosunku pracy. Natomiast gdy jest on wykonywany poza stosunkiem pracy, to tego rodzaju działalność może być rozumiana jako praca w szerszym rozumieniu tego pojęcia, występującym w Konstytucji (art. 24 i art. 65 ust. 1). Do wniosku o właściwości Sądu Okręgowego w K. – Sądu Pracy mógł dojść ten Sąd samodzielnie, gdyby poza wykładnią gramatyczną uwzględnił także inne jej metody.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 45 k.p.c.